

Barnmorskan som vägrade sluta...

Bernhardina "Berta" Lundvall-Berglund (1851-1932)

Kom till Västerhaninge 1879 från Uppsala, bodde först i gamla Klockargården, sedan på Mulsta men flyttade 1881 in i Sockenstugan på Kaplansgården. Hon gifter sig samma år med skomakaren Alfred Berglund som på vindsvåningen har sitt skomakeri.

Sockenstugan, här bodde de i lägenheten t.h.

I provinsialläkarberättelsen står att hon har fri bostad och vedbrand och 200 kr i årslön "samt för hvarje förrättning minst 1 Krona". Samtliga barnmorskor i Sotholms distrikt uppges vid denna tid vara examinerade i "instrumenters bruk" med undantag av den över 20 år äldre barnmorskan på Utö.

Provinsiälläkaren Gustaf Gagner som rapporterar till Medicinalstyrelsen 1888 och uttrycker sin belåtenhet med barnmorskeväsendet i distriktet: Examinerade samt af kommunerna antagna och aflönade barnmorskor finnes i alla församlingar inom distriktet med undantag af Nämndö kapellförsamling. (281 innevånare) De synas samtligen med påpasslighet och duglighet fullgöra sina åligganden. Serskildt gäller detta om barnmorskorna i de större fastlandskommunerna, der sedan ett tiotal år en ny uppsättning tillkommit som mycket fördelaktigt utmärker sig mot deras företräderskor. Såsom exempel på denna olikhet kan anföras, att medan det förut ej var sällsynt att förlossningsfall förekommo, der antingen ett oriktigt läge ej iakttagits eller rätta tiden att förändra detsamma, försummats, något sådant numera ej någonsin förekommit.

Berta Berglund efterträddes 1917 av Elin Gustavsson och det blev omgående problem mellan de två kvinnorna både på privat och yrkesmässiga grunder, båda bodde i Kaplansgården. Gamla Berta fortsatte nämligen med sin verksamhet, man kanske skulle kunna säga att hon extraknäckte, och tog förtjänsten från sin efterträdare som ändå stod ut i två år innan Ester Fredelius kom till Västerhaninge. Ester skriver då i ett brev:

Har en collega som förstugogranne ... bara jag vänder ryggen till är hon framme och kniper dem. Hon har som det så vackert heter troget tjänat församlingen i 40 år men det oaktat är hon nog pigg att pina lifvet ur sin efterträderska...

Ester Fredelius klarar samvaron bara under ett år och ersätts 1920 av Sigrid Nettelbladt som blir kvar ända till 1946. I ett välkomnande brev till henne från kommunalfullmäktiges ordförande David Weijber på Berga står:

Jag hoppas varmt att Fröken måtte komma att trivas med oss och finna sig tillrätta med förhållandena här. Rummen äro ju ej så stora, men de äro varma och nyreparerade invändigt äfven om byggnaden för öfrigt är af mycket gammalt datum. Han försäkrar att fru Berglund absolut ska "draga sig tillbaka från allt".

Sigrid Nettelbladt hade inga problem med gamla Berta, de kom väl överens och svartjobben avslutades.

Fakta: Margareta Bowallius

Faktasamling: Sonja Borggren, Sune Nilsson

Foto tillhör: Margareta Bowallius